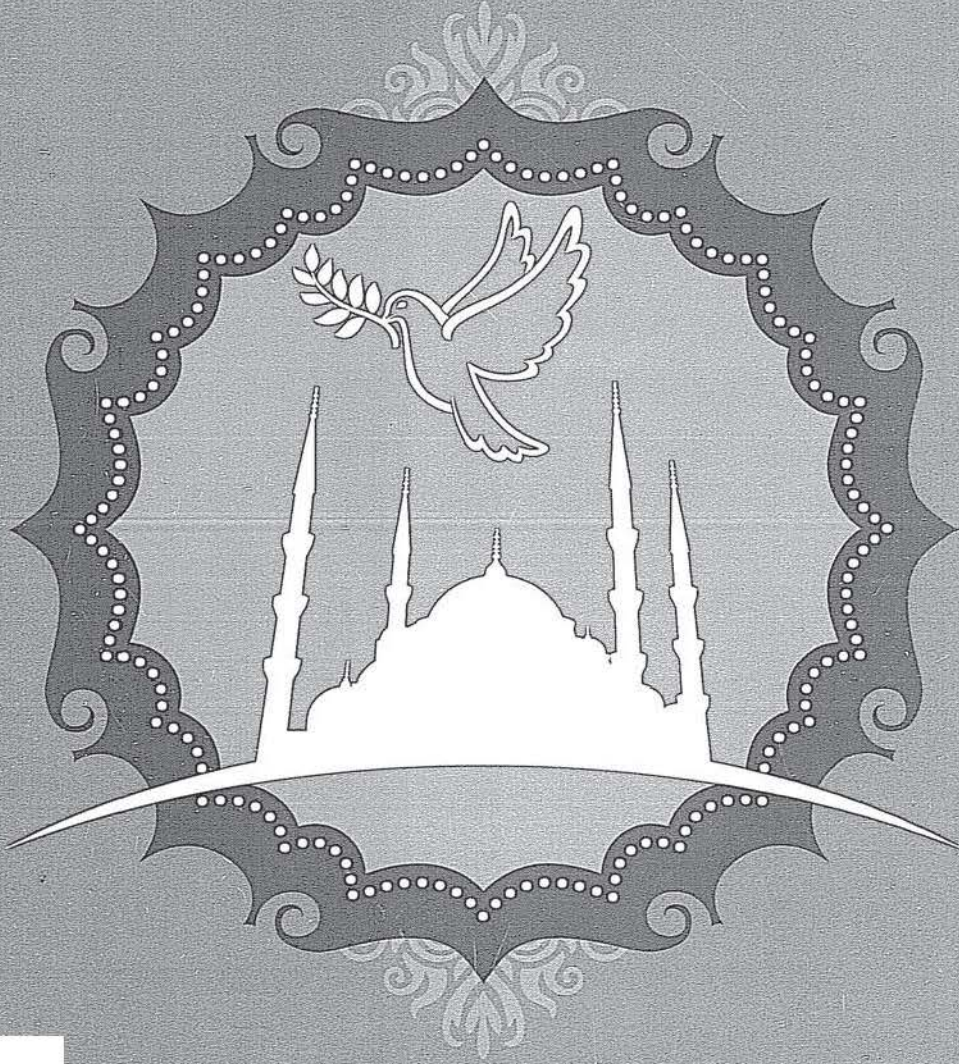

TOPLUMSAL BARIŞA KATKISI AÇISINDAN CAMİ ve DİN GÖREVLİLERİ

V. ULUSAL DİN GÖREVLİLERİ SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ
(9-10-11 Mayıs 2014 - Mardin)

III. BÖLÜM
BARIŞIN GÜVERCİNİ
MEDRESELER

3) MEDRESELERİN TOPLUMSAL BARIŞA KATKISI

Mehmet ÖZKILINÇ¹¹⁵

Medreselerin Toplumsal Barışa Katkısı İnsan ekmeksiz susuz yaşayabilir ama huzur, güven ve barışsız yaşayamaz. Ümmet birliğini kaybedeli, huzur ve barışı da kaybettik. Bir asra yakındır dışardan ve içerden müdahalelerle ve her vesileyle ümmet arasında fitne ve fesat yayılıyor, ihtilaflar körükleniyor, iftiraklar ihdas ediliyor. Tüm bunlar da toplumsal barışı yok ediyor. Barışın yerini, husumetler, nefretler, düşmanlık, çatışmalar hatta savaşlar alıyor. Barışı engelleyen tüm olumsuzlukların sebebi cehalettir. Cehalet her kötülüğün kaynağı olduğu gibi her iyiliğinde en önemli engelidir. Cahil toplumlarda bireyler, kendilerine, ailelerine, topluma, ümmete, insanlığa ve hatta çevreye karşı sorumluluklarını yerine getiremezler. İnsanlar sorumluluklarını bilmeden nasıl yerine getirsinler ki. Çünkü cahildirler. Cehalet ise ancak ilimle izale edilir. Genelde İslam âleminin, özelde ülkemizin yakın geçmişte atlattığı badireler malum...

Harf devrimiyle bir gecede milyonlar ümmi olarak sabahlamış... Tevhidi tedrisat adı altında medreseler neredeyse yok edilmiş. Uzun bir zaman elifba bulundurmamak dahi büyük suçlardan sayılmış. Sırf ilme hizmetleri sebebiyle idam edilen, sürgün edilen, faili meçhullerle infaz edilen ulemanın sayısı bilinmemektedir. Bu çorak dönem ülkemizde ilmin kaynağını kurutma derekesine varmıştır. Tabi âlimlerin olmadığı yerde de cehaletin yayılıp kuşatması tabiidir. Seksenli yıllarda medreseler açısından yeniden filizlenmeler başladı. Bu gelişmeler toplumsal barışa, cehaletin kısmen izalesine ve daha birçok hayırlara vesile olmaya başlamışken, 28 Şubat sürecinde yeniden geriye gidiler başladı. Kur'an kursları, medreseler vd. hayır kurumları gibi onlarca medrese de eğitim ve öğretimine ara verdi. Bu da toplum barışın büyük bir tehditle karşı karşıya gelmesine sebep olmuştur. Anarşi ve terörün en önemli sebebi yine cehalettir. Resulullah (sav) şahih hadisinde, 99 adam öldürüp sonra bunu yüze tamamlayan, İsrail oğullarından bir adamı anlatır.

Bu vb. insanların suç makinalarına dönüşmelerinin en büyük sebebi yine cehalettir. Bu yüz cinayet işleyecek kadar gaddar olan adamın doğruya yönlendirilmesinde yine ilmin ve âlimin etkisini görürüz. Hadiste ayrıca "*yarım hoca dinden eder*" gerçeğini de net olarak görmekteyiz. Nitekim işinin ehli olmaya ilk âlim, hem kendi canından olmuş, hem de bu suç makinasını durduramamıştır. Özellikle doğu ve güneydoğu Anadolu gibi

¹¹⁵ İmam Hatip, Müderris, Gaziantep

feodal bölgelerde ilmin toplumsal barışa katkısı çok daha net anlaşılır. Çoğu kere yıllar süren kan davaları, etnik ayrımcılık vs. husumetler sebebiyle neşet eden düşmanlıklar, yıllarca insanlara hayatı zehir etmiştir. İşte böylesi zemin ve zamanlarda ilmin ve ulemanın toplumsal barışa katkısı ilaç gibi yetişir. İşte otuz yıldan fazladır terörle yatıp kalkıyorduk. Yıllardır yüz milyarlarca maddi ziyan, maddi servetlerle kıyası mümkün olmayan bu bela ve diğer toplumsal barışı tehdit eden suçların sebebi yine cehalettir. Özellikle doğuda medreselerin gelişmesine paralel olarak huzur ve güven de gelişmiş, kesintiye uğradığındaysa tersi olmuştur. Âlim 'siz toplum pusulasız gemi gibidir. Pusulasız gemi nasıl ki hedefine hiç varamaz veya çok geç varır. Belli bir rotası yoktur. Kayalıklara çarpıp parçalanma veya tih çölü misali yıllarca yerinde sayma tehlikesi vardır.

Âlim'siz toplum da öyledir. Dünyada huzur barış ve izzete ahirette ebedi saadete ya varamaz ya da nice badirelerden sonra çok gecikmeli varır. Âlimler peygamberlerin varisleridir. Nasıl ki Resulullah (sav) cahiliye insanını şirk ve küfür karanlıklarından İslam'ın aydınlığına kavuşturdu, âlimler de genelde insanlığı, özelde halklarımızı bu çağın tüm karanlıklarından vahyin aydınlığına çıkaracaklardır. Başka türlü ne ümmet ne de insanlık için toplumsal barıştan, huzurdan, güvenden bahsedilemez. Böyle bir toplum için, kâmil manada Müslüman fert, Müslüman aile ve Müslüman toplumun oluşması gerekiyor. Böyle bir oluşumdaysa âlimlerin etkisi tartışılmaz. Dünya ahiret saadeti için İLİM İlk insan Âdem (as) e ve sonraki peygamberler (aleyhimus selam) değişik suhuf/sayfalar veya bütün kitaplar halinde vahiy gönderilmiş ve insanlığın bu dünyada insanca yaşması ve ahirette cenneti kazanıp, cehennemden azadı böylece mümkün olmuştur.

Tabii ki bu gönderilen ilahî kitaplar ilmin kaynağı ve ta kendisidirler. Tarih boyu insanlar vahyin/ilmin gereğine göre yaşamaları oranında dünya ve ahiret saadetini kazanmışlar, vahiy/ilimden sapmaları durumunda ise her iki âlemlerini de berbat etmişlerdir. Son peygamber Hz. Muhammed (sav) in hayatı ise adeta bir ilim manifestosudur; • Kur'an'ın ilk vahyedilen ayetleri ilme davet eder. (Alak suresi ilk 5 ayet) • Mekke'de DarulErkam İslam'ın ve Mekke döneminin ilk üniversitesidir. • Medine'de mescidi nebevî ve suffa İslam'ın ikinci üniversitesidir. • Her bir sahabî'nin birer aile mektebidir ki; her bir sahabî bir müctehid derecesine ulaşmıştır. • Her İslam'a giren yeni bir beldeye Suffe üniversitesinin talebelerinden öğretmenler gönderilmiş ve onlara dünya ve ahiret hayatının formülleri öğretilmiştir. • Resûlullah (sav) in vefatından sonra yüz yirmi bin olarak tahmin edilen Ashabı Kiram (Rıdvanullahi aleyhim) in sadece on iki bini Haremeyn de medfundur.

Diğer % 90 ı dünyanın dört bir yanına dağılarak İslamî ilimlerin ümmete öğretilmesinde hocalık yapmışlardır. • Sonraki dönemlerde Medine, Kufe,

Basra, Mısır, Şam gibi yerler birer ilim merkezi haline geldi. Daha sonra Kurtuba medeniyeti diye nam salan İspanya vb yerlerdeki ilmi çalışmalar dünyayı ilim ve bilim ışığıyla aydınlatmıştır. • Batının günkü bilim ve teknolojisi İslam medeniyetinin ilim sofralarının artık üzerine inşa edilmiştir. Günümüze gelindiğinde ise; Saygıyı sevgiyi unutmuş, “ver yiyeyim ser yatayım” kabilinden ölü ruhlu, erdem ve fazilet tanımayan, hayatı mide ve uçkurdan ibaret gören, emeksiz kısa yoldan köşe dönme bir gençlik. Topçuyu, popçuyu, Türkiye’nin kaynanasını, dansçısını vs zıkkımını tanıyan, ama Resûlullah (sav) ı, ashabı (ra) nı, müctehid imamları ve kahraman ecdadını tanımayan bir gençlik. Selahaddin-i Eyyubî Kudüs’ü fethetti, Fatih Sultan Muhammed (rh.a) yirmi bir yaşında İstanbul’u fethetti, bir çağ kapatıp yeni bir çağ açtı. Ama onların torunları olan bu günün yirmi beş yaşındaki gençleri, babaları harçlık vermese karınlarını doyurmaktan acizler... ne günlere kaldık Allah’ım!.. Batının maneviyattan soyutlayarak geliştirdiği bilim, insanın sadece dünyasını mamur etmek için uğraşırken ahiretini ise adeta unutturup yok saymaya hatta yıkmaya çalışmaktadır. Hâlbuki biz asıl hayatın ahiret hayatı olduğuna inanıyoruz. Er veya geç bu âlemden göçüp gideceğiz. İnsanın doktor, mühendis, öğretmen, esnaf, işçi, işveren, çiftçi ve değişik dallarda ki sanat ve sanatkârlara elbette ihtiyacı var. Ancak tüm bu sınıflarında âlimlere ihtiyacı var. Çünkü tüm bu sınıfların sanat ve mesleklerini dünya huzuru ve ahiret saadetine tebdil edecek şekilde icra etmeleri, İslamî ilimlerle mümkün. Bir milletin; - Hiç doktoru olmasa, tedavi olamayıp bir kısmı ölür bir kısmı hastalıklı yaşar. Zarar dünyalık. - Sanatçısı, sanatkârı olmasa hayat devam eder. Sadece estetiği eksik kalır. Zarar dünyalık. - Mühendisi olmasa işlerinde teknik aksamalar olur. Zarar dünyalık. - İşçisi, çiftçisi olmasa işler aksar, tarlalar bor kalır, mahsul azalır, kalitesiz olur. Zarar dünyalık. - Ancak insana imanını öğretecek âlimler olmasa insanlar şirke ve küfre girerek ebedi cehenneme müstahak olur, cenneti de ebediyen kaybederler ki bu çok farklı bir kayıptır. Fani olanla ebedi olan kıyaslanamaz. Fani olan zaten kaybolacaktı.

- Şâlih amellerin nasıl yaşayacaklarını öğretecek âlimler olmasa fasık olup yine uzun süreli bir uhrevî kayba uğrarlar. Dünyayı boş verelim demiyorum. Aksine hem dünyamızın hem de ahiretimizin imarında ilmin önemini anlatmaya çalışıyorum. Şu anda yetmiş iki milyonluk Türkiye’imizde ilköğretim seviyesinde on yedi bilyonun üstünde öğrenci var. Yükseköğrenimle beraber bu sayı yirmi milyonu geçmektedir. Ama İslamî ilimleri tahsil eden tüm medrese talebelerini toplasanız 3-5 bini bulmaz. İlahiyat, imam hatip ve Kur’an kurslarında yetişen öğrenciler elbette önemli ancak ümmete rehberlik yapacak derecede âlimler farklıdır. Ve bu gün onlara ekmekten sudan daha çok ihtiyaç var. Türkiye’de bahsettiğimiz vasıflarda iki bin âlimin var olduğunu farz etsek 36000 kişiye bir âlim.

düşmektedir. Bu âlimlerin belli konularda ağızlarının bantlandığını ve kitle iletişim araçlarının bu âlimler kâpalı, her türlü cehalet, şirk ve hayâsızlığa açık oluşunu da eklediğinizde yandı gülüm keten helva... Hani derler ya; "aman Allah (cc) ım bu nasıl memleket, köpekleri salmışlar taşları bağlamışlar." Şu halde; evlatlarımızın zeki olanlarından bir kısmını da ilim yoluna vakfetmek zorundayız. Her kes benim oğlum, doktor, mühendis, öğretmen, esnaf vs. meslek erbabı olsun deyip ilmi tamamen boş verirse, ümmet olarak hep beraber günahkâr oluruz. Bu kötü gidişatin en büyük sebebi cehalettir ki; bu katlanarak devam eder.

BAZI AYET VE HADİSLER "De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" (Zümer 39/9) "Allah içinizden iman edenlerin ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini "Allah'tan kulları içinde ancak ilim sahibi olanlar korkar." (Fâtır 35/28) "Kim ilim tahsil etmek için bir yola girerse, Allah o kişiye cennetin yolunu kolaylaştırır." (Buhari, Müslim, ebu Davud, Tirmizi, Riyazussalihin H no= 1384) "İnsanoğlu öldüğü zaman bütün amellerinin sevabı da sona erer. Şu üç şey bundan müstesnadır: Sadaka-i câriye, istifade edilen ilim, kendisine dua eden hayırlı evlat." (Müslim, ebu Davud, Tirmizi, Riyazussalihin H no= 1386) "İlim tahsil etmek için yolculuğa çıkan kimse, evine dönünceye kadar Allah yolundadır." (Tirmizî, Riyazussalihin H no= 1488) "Âlimin âbide üstünlüğü, benim sizin en aşağı derecede olanınıza üstünlüğüm gibidir. Şüphesiz ki Allah, melekleri, gök ve yer ehli, hatta yuvasındaki karınca ve balıklar bile insanlara hayrı öğretenlere dua ederler." (Tirmizî, Riyazussalihin H no=1390) "Allah Teâlâ ilmi, insanların hafızalarından silip unutturmak suretiyle değil, fakat âlimlerin vefatıyla yeryüzünden alır. Derken âlim kalmayınca, insanlar bir kısım cahilleri kendilerine lider edinirler. Onlara sorulur; onlar da bilmedikleri halde fetva verirler. böylece hem kendileri sapar düşer, hem de insanları saptırırlar." (Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, Riyazussalihin H no= 1395)